Вот дождались и високосного февраля!
А он, мои друзья, богат литературными датами!

10 февраля исполняется 130 лет гениальному поэту и писателю России Борису Пастернаку.

Борис Леонидович Пастернак – один из немногих российских мастеров слова, удостоенных Нобелевской премии. Его стихи и переводы вошли в золотой фонд русской и зарубежной литературы.

Всмотритесь в черты лица этого человека. В них и впрямь лежит печать гения!

Борис Пастернак родился 29 января 1890 г. в Москве в интеллигентной семье.

Мать – пианистка, отец - художник и член Академии художеств. Отец Бориса дружил со Львом Николаевичем Толстым и занимался иллюстрированием его книг.

С детства поэта окружала творческая атмосфера. Родительский дом был открыт для разных знаменитостей. Желанными гостями в нем были Лев Толстой, композиторы Скрябин и Рахманинов, художники Иванов, Поленов, Нестеров, Ге, Левитан и другие выдающиеся личности, общение с которыми не могло не повлиять на будущего поэта.

Огромным авторитетом для мальчика был Скрябин, под влиянием композитора длительное время он был увлечен музыкой и мечтал пойти по стопам своего учителя.

Борису пришлось сделать непростой выбор. Он осознавал, что, несмотря на безграничную любовь к музыке, на музыкальном поприще достичь высот не сможет, поэтому вынужден был отказаться от музыкальной карьеры.

В 1908 г. Борис становится студентом юридического факультета Московского университета, спустя год переводится на философское отделение. В 1912 г. поступает в Маргбургский университет. Пастернаку предсказывают успешную карьеру, но совершенно неожиданно он принимает решение стать поэтом, а не философом.

В начале 1930-х Пастернака и его творчество признает Советская власть. Сборники стихов переиздаются ежегодно, в 1934 году он выступает с речью на съезде Союза писателей. В 1935 году отправляется в Париж на Международный конгресс писателей в качестве лучшего поэта Страны Советов.

В этом же году Пастернак пишет письма Сталину с просьбой освободить арестованных сына и мужа Анны Ахматовой. Просьба поэта была исполнена.

Книга «Доктор Живаго» - одно из самых значимых произведений поэта в прозе, во многом это автобиографичный роман, над которым Пастернак на

протяжении десяти лет. Прототипом главной героини романа была его жена Зинаида Пастернак (Нейгауз).

Повествование романа начинается от начала века и заканчивается Великой Отечественной войной.

За правдивое отражение событий тех лет и свой собственный взгляд на происходящее писатель был подвергнут жестокой травле, а «Доктор Живаго» не признан руководством страны. В Советском Союзе роман не печатали, но его по достоинству оценили за границей. Изданный в Италии в 1957 г. роман «Доктор Живаго» получил шквал восторженных отзывов читателей и стал настоящей сенсацией.

В 1958 г. Пастернаку присуждают Нобелевскую премию. Роман переводится на многие языки и издается в Германии, Великобритании и Голландии.

А на родине составляются коллективные письма с требованием наказать провинившегося поэта.

Нашлись и те, кто предлагал выслать его из страны, но поэт не представлял себя без Родины. Свои горькие переживания этого периода он выражает в стихотворении «Нобелевская премия» (1959 г.), также опубликованном за границей. Под давлением массовой кампании от награды он был вынужден отказаться, а за стих его чуть было не обвинили в измене Родине. Бориса Леонидовича исключают из Союза писателей СССР.

Травля со стороны коллег и общественности сильно подкосила его здоровье. В апреле 1960 года у Пастернака развивается тяжелый недуг. Это была онкология с метастазами в желудке.

На его похороны, несмотря на недоброжелательное отношение властей, пришло много людей. Среди них были Андрей Вознесенский, Булат Окуджава, Наум Коржавин и другие.

Могила Поэта находится на кладбище в Переделкино.

Давайте почитаем стихи Пастернака!

Мело, мело по всей земле,
Во все пределы.
Свеча горела на столе,
Свеча горела.
Как летом роем мошкара
Летит на пламя,
Слетались хлопья со двора
К оконной раме.

Метель лепила на стекле
Кружки и стрелы.
Свеча горела на столе,
Свеча горела.
На озаренный потолок
Ложились тени,
Скрещенья рук, скрещенья ног,
Судьбы скрещенья.
И падали два башмачка
Со стуком на пол.
И воск слезами с ночника
На платье капал.
И все терялось в снежной мгле
Седой и белой.
Свеча горела на столе,
Свеча горела.
На свечку дуло из угла,
И жар соблазна
Вздымал, как ангел, два крыла
Крестообразно.
Мело весь месяц в феврале,
И то и дело
Свеча горела на столе,
Свеча горела.

Это строки положены на музыку и великолепно исполнены Аллой Пугачёвой.

Однажды поэт понял, что женщину нужно ценить вовсе не за наличие большого ума и образованности. Любовь – это великая тайна, которая не может быть основана на законах рассудка. И вот вам – истина в стихах:

Любить иных — тяжелый крест,
А ты прекрасна без извилин,
И прелести твоей секрет
Разгадке жизни равносилен.
Весною слышен шорох снов
И шелест новостей и истин.
Ты из семьи таких основ.
Твой смысл, как воздух, бескорыстен.
Легко проснуться и прозреть,
Словесный сор из сердца вытрясть
И жить, не засоряясь впредь,
Все это — небольшая хитрость.

И напоследок:

Гул затих. Я вышел на подмостки.

Прислонясь к дверному косяку,
Я ловлю в далеком отголоске,
Что случится на моем веку.
На меня наставлен сумрак ночи
Тысячью биноклей на оси.
Если только можно, Авва Отче,
Чашу эту мимо пронеси.
Я люблю Твой замысел упрямый
И играть согласен эту роль.
Но сейчас идет другая драма,
И на этот раз меня уволь.
Но продуман распорядок действий,
И неотвратим конец пути.
Я один, все тонет в фарисействе.
Жизнь прожить — не поле перейти.

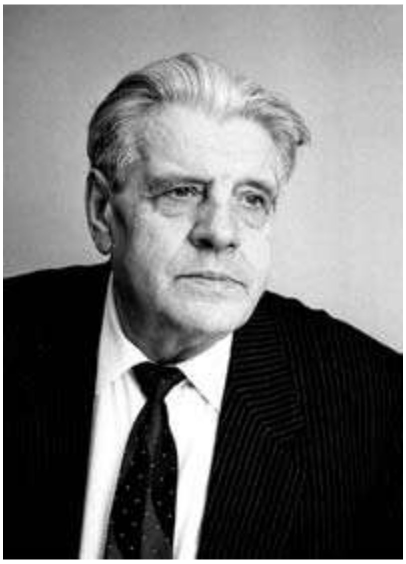

16 лютага - 95 гадоў з дня нараджэння беларускага пісьменніка І. Навуменка (1925-2006)

Тэма вайны не магла не стаць адной з цэнтральных у творчасці чалавека, які зусім яшчэ хлопчыкам удзельнічаў у камсамольскім падполлі, ваяваў у партызанах і франтавой разведроце, змагаўся на Ленінградскім і 1-м Украінскім франтах.

Іван Якаўлевіч Навуменка з'яўляецца аўтарам апавяданняў, аповесцяў, раманаў, шматлікіх навуковых прац па праблемах станаўлення і развіцця беларускай літаратуры. Многія яго творы перакладзены на рускую, літоўскую, латышскую і іншыя мовы, некаторыя вядомыя чытачам краін далёкага замежжа.

Нарадзіўся Навуменка ў мястэчку Васілевічы Рэчыцкага раёна Гомельскай вобласці ў сям'і рабочага-чыгуначніка.

Жыццёвай школай будучага пісьменніка стала вайна з яе жорсткім, суровым вопытам. Горыч гэтай вялікай усенароднай драмы ён паспытаў спаўна. У сямнаццацігадовам узросце юнак уключыўся ў падпольную барацьбу з акупантамі, а затым працягнуў яе ўжо як разведчык дэсантнай групы, сувязны і баец.

Вярнуўшыся з вайны ва ўзнагародах, высокі і прыгожы старшына разведроты ажаніўся, як той

казаў, з ходу, не раздумваючы, пра што пазней нават успамінаць не любіў. Шлюб быў няўдалым.

....Іван Навуменка і Ядвіга Іконнікава пазнаёміліся ў Купалаўскім тэатры. Іван Якаўлевіч прызнаваўся, што звярнуў увагу на сімпатычную дзяўчыну таму, што ўжо вельмі заразліва, шчыра яна смяялася.

Да таго часу ў Івана быў няўдалы сямейны вопыт. Другі раз у загс не спяшаўся. Але ўсё ж не змог ўстаяць супраць жыццярадаснай Ядвігі, вырашыў рызыкнуць. І меў рацыю! Гэта было каханне на ўсё жыццё!

Пачаткам літаратурнай творчасці Навуменка лічыць 1955 г., калі ў часопісе "Маладосць" былі апублікаваныя творы "Сідар І Гараська" і "Эх, махорачка".

З 1957 г. кніга за кнігай выдаваліся зборнікі апавяданняў, навел і аповесцей пісьменніка.

Пяру Івана Навуменкі належаць шматлікія літаратурныя творы. Сярод іх апавяданні і аповесці «Семнаццатай вясной», «Хлопцы-равеснікі»,«Бульба», «Таполі юнацтва», «Вераніка», «Замець жаўталісця», «Пераломны ўзрост», «Водгулле далёкіх вёснаў».

Гэта аповесці для дзяцей «Вайна каля Цітавай копанкі», «Капитан Степь идет в разведку» (з В. Мамантавым)

Апавяданні і аповесці сталі для Навуменкі пачатковым этапам стварэння трылогіі аб Вялікай Айчыннай вайне, якую склалі раманы "Сасна пры дарозе", "Вецер у соснах", "Сорак трэці".

У творах І. Навуменкі праглядаецца лёс пакалення аднагодкаў аўтара, вобраз сямнаццацігадовага юнака, які сустракаецца з жорсткімі жыццёвымі выпрабаваннямі і, нягледзячы на супярэчлівасць лёсу, захоўвае рамантычны, часам летуценна-наіўны погляд на рэчаіснасць. Маладыя героі прозы Навуменкі праходзяць ваеннымі дарогамі, сядаюць на студэнцкую лаву, перажываюць радасці і расчараванні кахання. У раманах, напісаных у 1970-1980 гг., - "Смутак белых начэй", "Летуценнік", "Асеннія Мелодыі" - паўстае вобраз беларускага інтэлігента старэйшага пакалення, асобы надзвычай адчувальнай да дысгармоніі і дыскамфорту быцця, схільнага да балючай рэфлексіі. У гэтых творах даволі яскрава выяўлена прадчуванне таго пералому ў поглядах і этычнай арыентацыі, што ажыццявіцца у інтэлігенцкай асяроддзі ў 90-я гады.

Сучаснае жыццё з яго канфліктнай супярэчлівасцю асэнсоўваецца пісьменнікам у апошнім значным творы - трылогіі "Дзяцінства. Падлетак. Юнацтва".

Але, каб скласці сваё меркаванне, трэба чытаць творы пісьменніка.

Пачніце адразу і не пашкадуеце!

20 лютага - 75 год з дня нараджэння Таісы Бондар, беларускай пісьменніцы і перакладчыцы.

Бондар Таіса, нарадзілася 20.02.1945 г. у гарадскім пасёлку Рудзенск Мінскай вобласці.

У 1967 г. скончыла факультэт англійскай мовы Мінскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута замежных моў. Настаўнічала ў г. Фалешты (Малдавія).

У 1977 г. вярнулася ў Беларусь. у 1978-1981 гг. загадвала аддзелам выяўленчага мастацтва, архітэктуры і вытворчай эстэтыкі штотыднёвіка «Літаратура і мастацтва». З 1981 г. - загадчык аддзела культуры, адказны сакратар, а з 1985 г. намеснік галоўнага рэдактара часопіса «Беларусь». Сябра СП СССР з 1978 г.

Найперш яна зарэкамендавала сябе як цікавы паэт. У друку з вершамі ўпершыню выступіла ў 1970 г. Потым былі выдадзены зборнікі паэзіі «Захапленне» (1974), «Акно ў восень» (1977), «...І голас набыла душа» (1980), «Святочны снег» (1981), «Чырвоны месяц года» (1985), «Спадчынны боль» (1987), «Адна» (1989).

Паспяхова і плённа працуе Таіса Мікалаеўна і як празаік. Яна аўтар кніг апавяданняў "Сінія яблыкі" (1984), аповесцей "Час, калі нас любілі" (1988), аповесцей і апавяданняў "Паветраны замак на дваіх" (1990), раманаў "Спакуса" (1989), "Ахвяры" (1994). Таксама былі выдадзены кнігі, "Бог зусім побач. Старонкі дзённіка" (2000), "Імем Айца і Сына" і раман-містэрыя "Павуцінне" (2004).

Тайна жаночай душы часцей за ўсё хвалюе Таісу Бондар. Пачуццё, якому героіні аповесцей і апавяданняў у пошуках шчасця аддаюцца самазабыўна, палка, натхнёна, нярэдка падманвае іх, але яны зноў і зноў імкнуцца ўдыхнуць у каханне жыццё, адагрэць яго - надзеяй ці ўспамінам.

Аб самой Таісе Бондар і яе творах вельмі ….. сказаў Арлен Кашкурэвіч:

"…Таіса Бондар - чалавек складаны, з багатым унутраным жыццём. Гэта мужная, магутная асоба. Колькі трэба было мець душэўнай сілы, каб напісаць такі смелы, адкрыты і бязлітасны твор, як "Ахвяры"! У рамане паказаны жорсткая барацьба, немыя страсці, і трэба быць сапраўды чыстым і смелым чалавекам, каб напісаць падобнае. А яе паэзія... Пругкая, вірлівая - так і хочацца сказаць: вулканічная! - яна напоўнена энергіяй і дабрынёю. Чытаючы яе вершы, адчуваеш, як гэта энергія, не месцячыся ў радках, выплёхваецца са старонак, як цесна ёй у прасторы. Думаю, гэта ад перапоўненасці сэрца…"

Святлом нетаропкага ціхага роздуму крануты вершы Таісы Бондар - яны быццам выпраменьваюць смутак, змушаючы задумацца, услухацца ў ледзь чутную хаду часу. Фарбы маленства - каханне - набліжэнне сустрэчы з Богам, з вечнасцю... Час становіцца шляхам, шлях шукае працяг у непражытым, лёс адгукаецца ў паэзіі - так можна было б вызначыць змест апошніх кніг пісьменніцы.

Імя Бязмежжа... Формула Любві -
Душы, ўлюбёнай у Жыццё і Бога!
Куды б ні скіравалася дарога,
Усюды - Неба, вецер, галубы!
Ва ўсім - імкненне ўвысь,
насустрач промням,
Што караняцца ў горняй вышыні.
Штоміг у недасяжным іх агні
Згарае чыйсьці страх ці горкі спомін.
Штоміг якаясьці з зямных трывог
Не справай, дык учынкам прарастае -
І дабрыні паўсюдна прырастае...
А мы гаворым: усміхнуўся Бог.

****

Самапрызнанні і самаўхваленні,
Аўтапартрэты на фоне вякоў...
Час, як і шлях, разабраны на звенні:
Мала абраннікаў, многа вянкоў.
Многа лухты і яе пазалоты -
Там, дзе павінны стаяць алтары
Новых мажлівасцей, новых палётаў
Духа, які ў сабе Бога адкрыў.
Бога - Любоў - неабдымную Існасць
Кожнай часцінкі Стварэння Яго...
Што для маштабаў такіх - рэчаіснасць
Шляху майго, існавання майго!
Шлях спакушае згарэць, растварыцца
Промнем у вечным патоку Святла -
Дух, дасягаючы першакрыніцы,
Бачыць Агонь пад наносамі тла.
Вечны Агонь, да якога імкнецца
Прагай Жыцця зачараваны свет,
Гэты, ці іншы ў бязмежным сусвеце...
Дух - яго водбліск,
палёт - Яго след.

Мова – хіба ж не самы значны скарб чалавека…..

Па прапанове Бангладэш, **у 1999 годзе ЮНЭСКА аб’явіла 21 лютага – Міжнародным днем роднай мовы.** Менавіта ў гэты дзень загінулі пяць студэнтаў, калі абаранялі свае правы вучыцца на роднай мове.

Агульная колькасць моў свету дакладна не вызначана з-за неакрэсленасці межаў паміж мовамі і дыялектамі, недастатковай вывучанасці некаторых моўных рэгіенаў. Лічыцца, што жывых моў Зямлі ад 3 да 5 тысяч і ад 6 да 8 тысяч дыялектаў.

Славянская мова – пятая па распаўсюджанасці на планеце група моў. На ей гаворыць больш за 300 мільенаў чалавек. Сення існуе 13 славянскіх нацыянальных літаратурных жывых моў: беларуская, руская, украінская, польская, чэшская і другія.

Ільняная і жытневая,
Сялянская.
Баравая ў казачнай красе,
Старажытнейшая, самая славянская.
Светлая, як травы ў расе.
Вобразная, вольная , пявучая
Мова беларуская мая!   П. Панчанка.

Верай у адраджэнне роднай мовы прасякнута творчасць Я.Купалы, Я.Коласа, Цеткі, Вацлава Ластоўскага, Алеся Гаруна і многіх, многіх іншых пісьменнікаў Беларусі. Песняры, галасы і думкі якіх былі непадзельна звязаны з беларускай зямлей, мужна адстойвалі права беларусаў на карыстанне роднай мовай.

Мова – душа народа, векавая памяць многіх пакаленняў, наш галоўны нацыянальны скарб. Жыве мова – жыве памяць продкаў. Няма роднай мовы – няма народа, няма суцяшэння ў горы, няма слоў радасці.

І сення абавязак усіх нас – шанаваць родную мову, абараняць яе знявагі. Вось чаму многія беларускія пісьменнікіі звяртаюцца да нас, беларусаў, каб мы не цураліся роднага слова, а штодня размаўлялі на роднай мове.

Будзьце добрымі і шчырымі, любіце сваіх бацькоў, Радзіму! Не цурайцеся родных каранёў, памятайце, хто вы на гэтай зямлі!

Пагавары са мной на мове,
На нашай роднай, не чужой.
Адчуеш ты – у кожным слове
Душа яднаецца з душой.
І сэрца сэрцу адкрывае
Свае духоўныя сады –
Там салаўіны хор спявае,
Там смак крынічнае вады.
Там рэха продкаў прамаўляе
Малітвы светлыя здалек.
Нібыта нас благаслаўляе
На добры шлях. На лёгкі крок.

У словах тых надзеі нашы
І нашы мары пра жыццё.
Калі мы з мовай –
Нас не страшыць
Ні гвалт, ні мор, ні забыццё,
Пагавары са са мной на мове,
Забудзь на час пра “языкі”.
Няхай гучаць у кожным слове
І продкі нашы, і вякі!   І. Пракоповіч.

Беларуская мова - наша родная мова, адно з самых вялікіх тварэнняў беларускага народа, яго годнасць і слава! Колькі напісана і надрукавана на ей за некалькі стагоддзяў яе існавання.

У ЮНЕСКА лічаць, што да канца стагоддзя на Зямлі можа застацца толькі палова вядомых на сёння моў, і самыя вялікія страты чакаюць Афрыку, асабліва краіны поўдзень ад пустыні Сахара. Таксама вялікія страты панясуць народнасці Аўстраліі, Акіяніі і Паўднёва-Усходняй Азіі. А жыхары ЗША могуць страціць сотні моў карэннага насельніцтва краіны.

Дзе ж мы з вамі ў гэтым спіске?....

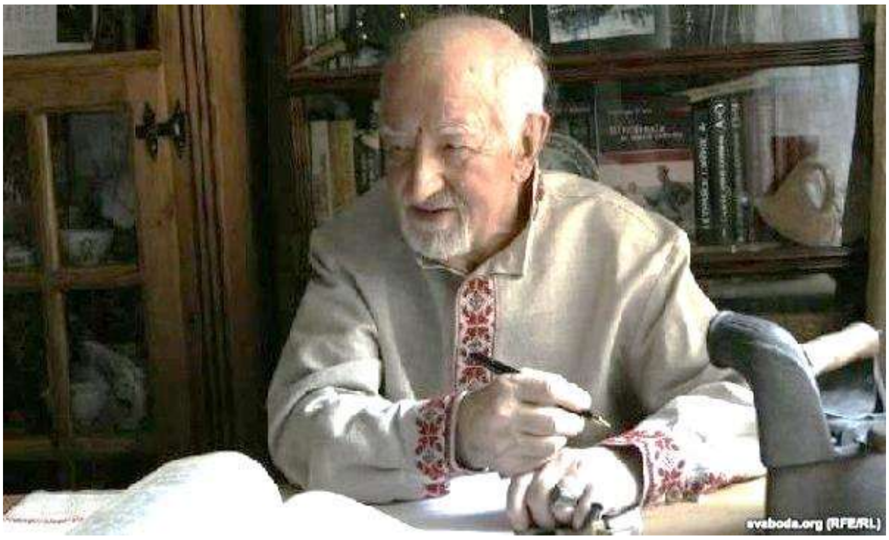

24 лютага - 85 лет з дня нараджэння народнага паэта Беларусі Рыгора Барадуліна.

Нарадзіўся ў сям’і Івана Рыгоравіча і Акуліны Андрэеўны Барадуліных на хутары Верасоўка. У ў 1937 г. хутар быў ліквідаваны і сям’ю паэта перасялілі ва Ушачы. Дзед паэта па мамінай лініі Андрэй Гальвіньш быў этнічным латышом. Бацька загінуў у 1944 г. падчас Вялікай Айчыннай вайны у партызанскім атрадзе. Пасля вайны Рыгор Барадулін вучыўся ва Ушацкай сярэдняй школе (скончыў у 1954 г.), затым на філалагічным факультэце БДУ (скончыў у 1959 г.).

Працаваў у рэдакцыях газеты «Советская Белоруссия», часопісаў «Полымя», «Бярозка», «Беларусь», з 1969 г. у выдаведтве «Беларусь», з 1972 г. рэдактарам, затым загадчыкам рэдакцыі ў «Мастацкай літаратуры».

Першыя вершы апублікаваны ў 1953 г. (газета «Чырвоная змена»).

Узнагароджаны ордэнамі Дружбы народаў, «Знак Пашаны», медалём Францыска Скарыны і іншымі медалямі.

Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола Беларусі (1976) за паэму «Балада Брэсцкай крэпасці», Дзяржаўнай прэміі БССР імя Янкі Купалы (1976) за зборнік вершаў «Рум» і кнігу перакладаў выбранай лірыкі Ф.Г.Лоркі «Блакітны звон Гранады».

Рыгор Барадулін – адзін са стваральнікаў Беларускага ПЭН-цэнтру, сябар Саюзу беларускіх пісьменнікаў, аўтар больш 70-і паэтычных зборнікаў, каля 30 зборнікаў перакладаў, крытычных артыкулаў і нарысаў.

Ягоныя творы перакладзены на чатыры дзясяткі моў.

Не стала паэта ў 2014 годдзе.

Трэба дома бываць часцей,
Трэба дома бываць не госцем,
Каб душою не ачарсцвець,
Каб не страціць святое штосьці.
Не забыць, як падвялы аер
На памытай падлозе пахне,
Як у студню цыбаты асвер
Запускае руку да пахі.
Не забыць сцежкі той, што цябе
На дарогу выводзіла з дому,
Што ў хаце там быў рубель
У цане і па курсу старому.
Не забыць, як марозам злым
Клямка пальцы пячэ балюча
І адкуль на стале тваім
Бохан свежага хлеба пахучы.
Помніць свой на іржышчы цень,
Не забыць, як завуць суседа,
Не забыць, як пяе пад дзень
За вясёлым сталом бяседа.
Помніць кожнай масніцы спеў,
Кожны кут у прыціхлай хаце.
Лёсу дзякаваць, што паспеў
Ты пачуць блаславенне маці.
Трэба дома бываць часцей,
Трэба дома бываць не госцем,
Каб душою ты стаў чысцей
І не страціў святое штосьці.

Дарагія мае сябры, часцей бывайце дома, размаўляйце на роднай мове ды кранайцеся беларускай літаратуры…

Гэтага хопіць дзеля таго, “каб людзьмі звацца”….